

VENDÉGSZERKESZTŐI ELŐSZÓ A „TÁRSADALMI INNOVÁCIÓ” CÍMŰ TEMATIKUS SZÁMHOZ

Napjainkban egyre gyakrabban találkozunk a társadalmi innováció kifejezéssel, az európai uniós programokban is kiemelt prioritásként szerepel és több sikeres, támogatott társadalmi innovációs projektről olvashatunk. A környezetet érintő változások a társadalmi struktúrára nagy hatással vannak, amelyre a társadalmi innováció képes reagálni. A technológiai és műszaki innováció nagymértékű hatást fejt ki az emberek hétköznapjaira, ami szükségessé teszi új, innovatív a társadalom számára hasznosítható megoldások kifejlesztését. Az új technológiai paradigmák elterjedése nagymértékben múlik a társadalmi attitűdön és az innovatív közösségi megoldásokon. Ezen indokok mentén jött létre 2020-ban a Társadalmi Innovációs Nemzeti Laboratórium (TINLAB), amelynek keretében a társadalmi innováció fókuszált és tematikus keretrendszerét kialakították, a Laboratórium munkaközössége elhivatott a társadalmi innováció keretrendszerének, jó gyakorlatainak vizsgálatában. A TINLAB keretében számos kutatás zajlik annak feltárása céljából, hogy miképpen értelmezhető a társadalmi innováció hazai szinten, melyek azok a társadalmi igények, amelyek új, meghatározott tematikák mentén működő pilot innovációs projekteket generálhatnak. A TINLAB nyolc társadalmi kihívást azonosított (digitalizáció; kultúra és kreativitás; helyi fejlesztések; jó kormányzás; környezeti innovációk, klímaváltozás; társadalmi jólét; munka jövője, a jövő gazdasága; humán rendszerek; a társadalmi innováció menedzsmentje).

A társadalmi innováció témájában Magyarországon készült, átfogó, nemzeti szintű empirikus kutatásról nincs tudomásunk, a téma aktualitása azonban indokolja a tudományos igényű feldolgozást. A Vezetéstudomány folyóirat multidiszciplináris megközelítésének értékeit szem előtt tartva az azonosított területek bármelyikén elért kutatási eredmények magas színvonalú bemutatását hivatott elősegíteni a „Társadalmi innováció” tematikus szám.

A tematikus szám szerzői különféle módszerek (Q-módszer, fókuszcsoportos interjúk, kérdőíves felmérések, bibliometriai elemzés) segítségével vállalkoztak a témakör kutatására, amelynek legfontosabb megállapításait foglalták össze öt tanulmány keretében. Az első két cikk a társadalmi innovációt a felsőoktatásban, egyetemi hallgatók részvételével vizsgálta, a harmadik és negyedik cikk a digitalizáció szerepét kutatta szakértők és KKV-vezetők bevonásával, míg a tematikus számot egy bibliometriai elemzés zárja.

Raffay-Danyi Ágnes, Bogdány Eszter és Dabronaki-Priszinger Krisztina kutatásának célja a munkáltatói kompetenciaelvárások és a felsőoktatásban fejlesztett kompetenciák közötti különbségek feltárása volt. Tanul-

mányukban a képzési követelmények és a munkáltatók elvárásai alapján legfontosabbnak vélt kompetenciákat határozták meg. Q-módszertant alkalmazó vizsgálatuk rámutatott az olyan képességekre és attitűdökre, mint az asszertív kommunikáció, az időmenedzsment, valamint az empátia és a nyitottság.

Kövári Edit, Hargitai Dávid és Liska Fanny egyetemi hallgatók körében vizsgálták a közösségimédia-függőség és a mindennapi és a munkahelyi kimaradástól való féltelenség (Fear of Missing Out, FOMO) legfontosabb tényezőit. A mindennapi FOMO-jelenségnél két tényezőt azonosítottak: (1) másokhoz való viszonyítás és (2) a kimaradás élményét, míg a munkahelyi FOMO esetén (1) a kapcsolati és az (2) információs kirekesztést. A közösségimédia-függőség esetében (1) az időérzék elvesztésének jelensége, valamint (2) a közösségi média társadalmi hatásaira vonatkozó tényező jelent meg.

Obermayer Nóra, Máhr Tivadar és Banász Zsuzsanna a digitalizáció társadalomra gyakorolt pozitív és negatív hatásait vizsgálták hazai szakértők bevonásával. A kvalitatív és kvantitatív felmérés eredményeiből látható, hogy a digitalizáció terjedését elsősorban pozitív folyamatként értékelik, hiszen ez által hatékonyabbá válik a kommunikáció és gyorsabbá a döntéshozatal, ugyanakkor a közösségi média túlzott használata, a káros tartalmaknak való kitettség kockázata, vagy a kiberbűnözés negatív hatásaként jelentkeztek.

Katona Andrea, Birkner Zoltán, Németh Kornél és Péter Erzsébet kvantitatív kérdőíves felméréssel vizsgálták a hazai KKV-k Ipar 4.0-ra való felkészültségét. Elemzéseik alapján megállapították, hogy egyre több vállalat tette meg az első lépéseket az ipari digitalizáció irányába, illetve az Ipar 4.0 stratégia implementálására, amely gyökeresen változtatja meg a vállalatok belső folyamatait. Kutatási eredményeikből az is kiderül, hogy a KKV-k felkészültebbek a változásokra, mint a nagyvállalatok.

Kozma Dorottya, Fehér Helga és Bosnyák-Simon Nikolett a nemzetközi tudományos folyóiratok publikációiban megjelenített vállalkozói jellemvonások, személyiségjegyek bibliometriai elemzését végezték el. Rávilágítottak arra, hogy a vállalkozói magatartást többek között a társadalmi tényezők is befolyásolják, valamint a kapcsolati hálók feltérképezése alapján megállapították, hogy mindössze nyolc szerző tanulmányára épül a több évtizede hazai és nemzetközi szinten rendkívül intenzíven kutatott téma terület.

Kosztján Zsolt Tibor és Obermayer Nóra
Vendégszerkesztők
2023.05.15.